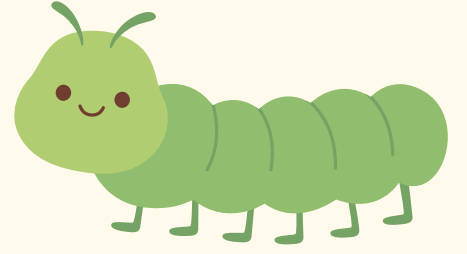

Eğitimcilere, gönüllülere ve ebeveynlere yönelik

ÇOCUKLARIN İYİ ÖLMA HÂLİNİ DESTEKLEYEN DOĞA ETKİNLİKLERİ

İÇİNDEKİLER

Önsöz	1
Hatay'ın Biyoçeşitliliği	3
Doğa Etkinlikleriyle Çocukların Acil Durumlar ve Krizlerle Başa Çıkmasına Yardımcı Olmak	5
Doğa Etkinlikleri	8
Doğa Günlüğü	9
Kuş Gözlem İstasyonu	11
Tohum Toplama ve Ekim	13
Doğal Malzemelerle Sanat	15
Mini Ekosistem Oluşturma.....	18
Geri Dönüşüm Projesi	21
Doğa Tombalası	23
Böcek Oteli	26
Yerel Bitki Rehberi	29
Doğa Mandalası	32
Doğa Keşif Yürüyüşü	35
Toprak Profili İnceleme	38
Doğa Sesleri Dinleme	41
Doğa Renkleri	43
Nefes ve Ağaç Meditasyonu	45
İlham Alabileceğin Kurumlar	48

YAZAR:

Burcu Meltem Arık

KATKI VERENLER:

Aslıhan Niksarlı

Emrah oraman

Kardelen Karaçor

Arık, B. M. (2024) ocukların İyi Olma Hâlini Destekleyen Doğa Etkinlikleri Rehberi. Roots & Shoots Türkiye (Kökler ve Filizler Derneği), İstanbul Türkiye

“ocukların İyi Olma Hâlini Destekleyen Doğa Etkinlikleri” rehberi. Roots & Shoots Türkiye (Kökler ve Filizler Derneği), İstanbul Türkiye

©Roots & Shoots Türkiye (Kökler ve Filizler Derneği) 2024

E-posta: hello@rootsandshootsturkey.org

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının herhangi bir bölümü izin olmadan yeniden çoğaltılamaz veya basılamaz. Sadece eğitim amaçlı, referans verilerek kullanılabilir.

 <https://rootsandshootsturkey.org/>

 [rootsandshootstr](https://www.instagram.com/rootsandshootstr)

 [rootsnshootstr](https://twitter.com/rootsnshootstr)

YAZAR

BURCU MELTEM ARIK

Amanos Dağları'nın yamacında, Asi Nehri'nin kollarında, Antakya'da doğup büyüdü. Kimya eğitimi aldı, iklim değişikliği eğitimi politikaları ile ilgili yüksek lisans yaptı. Kuş gözlemcisi, haiku ve doğa tutkunu. Eğitim politikaları, çevre/doğa eğitimi, sürdürülebilirlik, iklim değişikliği eğitimi, doğa oyunları, küçülme, ekososyal pedagoji, ekolojik okuryazarlık ve biyomimikri alanlarında çalışıyor.

2017'den beri Sabancı Üniversitesi Eğitim Reformu Girişimi'nde koordinatör. UNEP, TEMA Vakfı, ÇEKÜL Vakfı gibi kuruluşlarda deneyimli. İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde Ekolojik Okuryazarlık ve Biyomimikri dersleri verdi. Doğa Oyunları Evi ve Doğa Arkadaşımın Kutusu oyununun kurucusu. IUCN CEC, UNESCO Türkiye Millî Komisyonu Eğitim İhtisas Komitesi, International Degrowth Network üyesi. NEPC ve Roots & Shoots Türkiye yönetim kurulu üyesi.

Kızı Sumru ile yürüyüş yapmayı, sohbet etmeyi ve kitap okumayı çok seviyor.

 <https://dogakultur.net/>

 [dogaoyunlarievi](#)

 [burcumeltemarik](#)

ÖNSÖZ

Elinizde tuttuğunuz bu kitapçık, sadece bir dizi etkinlik önerisi değil, aynı zamanda umudun, iyileşmenin ve geleceğe dair inancın tohumlarını içinde barındıran bir rehber. Roots & Shoots Türkiye olarak, Dr. Jane Goodall'ın vizyonunu ve tutkusunu paylaşarak, gençlerin ve çocukların doğayla olan bağlarını desteklemeyi ve yaşadığımız dünyayı daha iyi bir yer hâline getirmeyi amaçlıyoruz.

6 Şubat 2023'te yaşadığımız büyük deprem felaketi, hepimizi derinden etkiledi. Kaybettiğimiz canlar, yıkılan evler ve altüst olan hayatlar... Bu zor zamanlarda, doğanın iyileştirici gücüne ve toplum olarak birlikte neler başarabileceğimize olan inancımızı kaybetmedik. İşte bu kitapçık, tam da bu inancın bir ürünü olarak ortaya çıktı.

Bu etkinlikler, afetlerden etkilenen bölgelerdeki çocuklar ve gençler başta olmak üzere, herkes için hazırlandı. Amacımız, çocukların ve gençlerin doğayla ve doğada geçirecekleri zamanın, onların ruhsal ve bedensel esenliklerine katkıda bulunması.

Her bir etkinlik, çocukların ve gençlerin doğayla bağlarının güçlenmesini, çevrelerindeki dünyayı keşfetmelerini, en önemlisi de olumlu değişimin bir parçası olabileceklerini hissetmelerini hedefliyor.

Bu kitapçığındaki etkinlikler, sadece birer öneri niteliğindedir. Sizleri, bu etkinlikleri kendi yaratıcılığınızla çeşitlendirmeye, bulunduğunuz bölgenin özelliklerine ve ihtiyaçlarına göre uyarlamaya davet ediyoruz. Unutmayın, her çocuk biriciktir ve her biri, doğayla kendi özel bağını kurma potansiyeline sahiptir.

Sevgili eğitimciler, gönüllüler ve ebeveynler; çocuklara ve gençlere rehberlik ederken, onların merakını canlı tutmak, sorgulamalarını teşvik etmek ve doğaya olan sevgilerini desteklemek sizin ellerinizde. Bu yolculukta, sizin heyecanınız ve tutkunuz, onlar için en büyük ilham kaynağı olacaktır.

Dr. Jane Goodall'ın sık sık tekrarladığı gibi: "*Yaptığınız her şey bir fark yaratıyor, ne tür bir fark yaratmak istediğinize siz karar vermelisiniz.*" İşte bu kitapçık, her gün küçük ama anlamlı farklar yaratmanız için size yardımcı olmayı umuyor. Her tohum ektiğinizde, doğada her yürüyüşünüzde, bir çocuğun gözlerindeki merakı her gördüğünüzde, daha iyi bir dünya için umut tohumları yaydığınızı unutmayın.

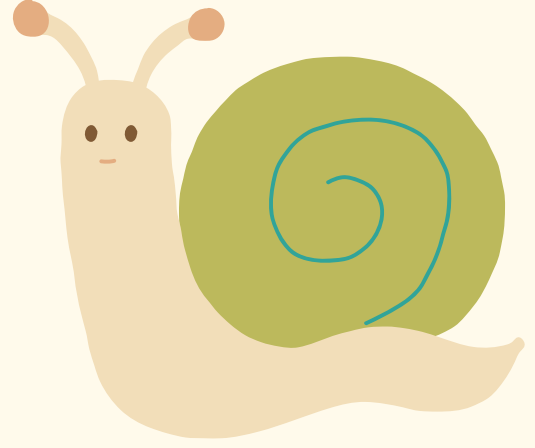
Roots & Shoots Türkiye olarak, bu kitapçığın hazırlanmasında emeği geçen herkese, özellikle de saha çalışmalarında bizimle birlikte olan gönüllülere ve uzmanlara sonsuz teşekkürlerimizi sunuyoruz. Onların özverili çalışmaları olmadan bu proje gerçekleşemezdi.

Lütfen deneyimlerinizi, gözlemlerinizi ve önerilerinizi bizimle paylaşın. Çünkü ancak birlikte öğrenerek ve dayanışarak, daha güçlü bir toplum ve daha sağlıklı bir gezegen yaratabiliriz.

Hepinize doğa dolu, keşif dolu, umut dolu günler diliyoruz. Unutmayın, her birimiz küçük görünebiliriz ama birlikte büyük değişimler yaratabiliriz!

Sevgi, umut ve dayanışmayla,
Roots & Shoots Türkiye Ekibi

HATAY'IN BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİĞİ

Türkiye'nin güneyinde yer alan Hatay ili, sahip olduğu zengin biyolojik çeşitlilik ile dikkat çeken önemli bir ekolojik bölgedir. Akdeniz'in doğu kıyısında önemli bir konuma sahip olan Hatay, farklı iklim koşulları, coğrafi yapısı ve tarihsel geçmişiyle benzersiz bir ekosisteme ev sahipliği yapar. Bu eşsiz özellikleri, Hatay'ı biyolojik çeşitlilik açısından ülkemizin en değerli bölgelerinden biri hâline getirir. Hatay, Akdeniz iklimi ile karasal iklim arasında bir geçiş bölgesinde yer alır. İlin kıyı kesimlerinde tipik Akdeniz iklimi hakimken, iç kesimlere doğru gidildikçe karasal iklim özellikleri görülür. Bu iklim çeşitliliği, farklı bitki ve hayvan türlerinin yaşamasına olanak sağlar. Hatay; Amanos Dağları, Asi Nehri, verimli ovalar ve kıyı şeridi gibi çeşitli habitatları bünyesinde barındırır. Bu farklı yaşam alanları, Hatay'ın zengin biyolojik çeşitliliğinde önemli rol oynar.

Hatay, Türkiye'nin en zengin bitki örtüsüne sahip illerinden biridir. İlde yaklaşık 2.000 bitki türü bulunmaktadır ve bunların 300'den fazlası endemiktir. Özellikle Amanos Dağları, endemik türler açısından oldukça zengindir. Başlıca bitki toplulukları arasında kıyı kesimlerinde maki ve garig toplulukları, kızılçam ormanları, yüksek kesimlerde sedir, göknar ve karaçam ormanları, Amik Ovası'nda ise ıslak çayırlar yer alır. Hatay'da bulunan bazı endemik bitki türleri arasında Atahan dağarcığı, Zeynep ışıkçiçeği ve Barışın çiçeği sayılabilir.

Hatay'ın zengin bitki örtüsü ve çeşitli habitatları, pek çok hayvan türüne de ev sahipliği yapar. İlde görülen bazı önemli memeli türleri arasında çizgili sırtlan, dağ ceylanı, Mısır meyve yarasası, vaşak, karakulak ve yaban keçisi bulunur. Kuş türleri açısından da oldukça zengin bir bölgedir. Sürüngenler arasında çizgili Akdeniz kaplumbağası ve şeritli engerek dikkat çekerken, Asi Nehri'nde yaşayan endemik balık türleri de bölgenin biyoçeşitliliğine katkıda bulunur. Hatay'ın sahip olduğu bu zengin biyolojik çeşitlilik, birçok açıdan büyük önem taşır. Bölgedeki endemik türler, bilimsel araştırmalar için de büyük önem taşır. Bu türlerin genetik yapıları, adaptasyon mekanizmaları ve ekolojik rolleri hakkında yapılan çalışmalar önemlidir.

Hatay'ın zengin florası, arıcılık ve tıbbi bitki üretimi için önemli bir kaynaktır. Ayrıca, çeşitli türlerin varlığı, ekosistemi iklim değişikliği gibi çevresel tehditlere karşı daha dirençli hâle getirir. Bu da bölgenin bugün ve gelecekte çevresel değişimlere karşı daha dayanıklı olmasını sağlar. Bölgenin biyoçeşitliliği, yerel kültür ve geleneklerle de iç içe geçmiştir. Örneğin, yerel bitki türleri geleneksel tıp uygulamalarında kullanılır. Bu durum, biyolojik çeşitliliğin kültürel miras açısından da önemini ortaya koyar.

Sonuç olarak, Hatay'ın sahip olduğu biyolojik çeşitlilik, sadece bölge için değil, ülkemiz ve dünya için de büyük önem taşır. Bu zenginliğin korunması, bugünün ve geleceğin nesillerine sağlıklı bir ekosistem bırakmak adına kritik öneme sahiptir. Yerel yönetimler, bilim insanları ve toplumun her kesiminin işbirliği içinde çalışması, Hatay'ın eşsiz doğal mirasının korunmasında anahtar rol oynayacaktır. Bu benzersiz ekosistemin korunması ve geliştirilmesi, sadece bölgesel değil, küresel biyoçeşitliliğe de önemli bir katkı sağlayacaktır.

DOĞA ETKİNLİKLERİYLE ÇOCUKLARIN ACİL DURUMLAR VE KRİZLERLE BAŞA ÇIKMASINA YARDIMCI OLMAK

Acil durumlar, krizler veya doğal afetler herkes için zor olabilir, özellikle de çocuklar için. Bu olağandışı durumlar, çocukların duygularını, düşüncelerini ve davranışlarını etkileyebilir. Doğa temelli etkinlikler, bu dönemlerde çocukların iyi olma hâlini desteklemeye katkıda bulunabilir. Aşğıda, çocuklarla birlikte deneyebileceğiniz bazı öneriler paylaşılıyor:

Duygular Üzerine Sohbet

Doğada geçirilen zaman, duyguları keşfetmek ve paylaşmak için uygun bir ortam sağlayabilir. Örneğin, bir parkta yürüyüş yaparken, "Bugün neler hissediyorsun? Bu ağaçları görmek seni nasıl hissettiriyor?" gibi sorularla bir diyalog başlatabilirsiniz. Bu, çocukların duygularını keşfetmelerine ve ifade etmelerine alan açabilir.

Doğa Temelli Alışkanlıklar Oluşturma

Çocuklarla birlikte, doğada düzenli etkinlikler planlayabilirsiniz. "Her gün bahçede vakit geçirelim mi?" veya "Hafta sonları yakındaki parka gidip neler değişmiş, birlikte keşfedelim mi?" gibi önerilerle çocukları planlama sürecine dahil edebilirsiniz. Bu alışkanlıklar, belirsiz zamanlarda bile bir süreklilik hissi yaratabilir.

Değişim Üzerine Düşünme

Doğadaki değişimleri gözlemleyerek, hayatın döngüsel ve değişken yapısı hakkında konuşma fırsatları yaratabilirsiniz. Örneğin, "Bak, bu ağacın yaprakları dökülmüş. Ama ilkbaharda yeniden çıkacaklar. Şu an yaşadığımız durum hakkında ne düşünüyorsun?" gibi sorularla çocukların doğayla bağ kurmasını ve kendi fikirlerini ifade etmesini destekleyebilirsiniz.

Aktif Dinleme

Doğa yürüyüşleri sırasında veya bir bahçede vakit geçirirken, çocukların düşüncelerini ve duygularını paylaşmaları için uygun bir ortam oluşturabilirsiniz. "Bugün aklında neler var? Seni dinlemeye hazırım." gibi cümlelerle onları konuşmaya davet edebilirsiniz.

Medya Kullanımı Üzerine Konuşma

Çocuklarla birlikte, haber ve sosyal medya konusunda bir plan yapabilirsiniz. "Haberleri ne sıklıkta izlemeliyiz sence? Bunun yerine daha fazla doğa belgeseli izlemek veya yürüyüşe çıkmak hakkında ne düşünüyorsun?" gibi sorularla onların fikirlerini alabilir ve medya kullanım kuralları oluşturabilirsiniz.

Doğayı Keşfetme

Çocukları doğayı gözlemlemeye davet edebilirsiniz. "Şu kuşun sesini duydun mu? Ne söylüyor olabilir sence?" veya "Bu bulut sana neyi hatırlatıyor?" gibi sorularla onların hayal gücünü ve gözlem becerilerini destekleyebilirsiniz.

Yaratıcı Projeler

Çocuklarla birlikte doğadan malzemeler toplayıp sanat projeleri yapabilirsiniz. "Bu yapraklarla ne yapmak istersin? Belki bir kolaj oluşturabiliriz, ne dersin?" gibi önerilerle onların yaratıcılıklarını teşvik edebilirsiniz.

Bu öneriler, doğadan ilham alarak çocukların olağanüstü durumlarla baş etme becerilerini desteklemeye yönelik bir çerçeve sunuyor. Her çocuğun ilgi alanları ve ihtiyaçları farklı olduğundan, bu önerileri çocuklarla birlikte değerlendirebilir ve onlarla birlikte onlara uygun hâle getirebilirsiniz. Unutmayın, bu süreçte siz de çocuklarla birlikte öğrenme fırsatı bulabilirsiniz. Doğa etkinlikleri sırasında, çocukların davranışlarını gözlemleyebilir ve ihtiyaç duyduklarında destek almak için fırsat yaratabilirsiniz.

Eğer endişeleriniz varsa veya ek desteğe ihtiyaç duyarsanız, uzmanlardan yardım almaktan çekinmeyin.

ÇOCUKLAR İÇİN DOĞA ETKİNLİKLERİ

Doğa Günlüğü

Amaç

Bu etkinlik, çocukların doğayla bağlantı kurmasına, gözlem becerilerini geliştirmesine ve çevrelerindeki dünyayı keşfetmesine katkı sunar. Düzenli doğa gözlemleri yapmak ve bunları kaydetmek, çocukların rahatlamalarına yardımcı olabilir.

Malzemeler

- Not defteri ya da kağıt
- Kurşun kalem ve silgi
- Renkli kalemler veya sulu boya
- Büyüteç (istenirse)
- Doğadan örnekler toplamak için kutu veya bez çanta

Yönerge

1. Çocuklarla birlikte günlük tutmak için güvenli ve uygun bir yer seçin (bahçe, park, orman vb.).
2. Mümkün olduğunca düzenli olarak (günlük veya haftada birkaç kez) 15-30 dakika bu alanda zaman geçirin.
3. Çocukları, çevrelerini keşfetmeye ve gözlemlemeye teşvik edin. Onlara şu soruları sorabilirsiniz:
 - "Bugün gökyüzünde neler görüyorsun?"
 - "Hangi sesleri duyabiliyorsun?"
 - "Yerde ilginç bir şey fark ettin mi?"
4. Gözlemlerini günlüklerine kaydetmelerini önerin. Notları şunları içerebilir:
 - Hava durumu
 - Gördükleri bitki ve hayvanlar veya çizimleri

5. Çocukların keşiflerini yazmaları veya çizimleri için onları cesaretlendirin.
6. Zaman içindeki değişimleri gözlemlenmelerini önerin. Örneğin:
 - "Geçen haftaya göre ağaçlarda ne gibi değişiklikler görüyorsunuz?"
 - "Bugün doğada önceki ziyarete neler farklı?"

Açıklama

- Bu etkinlik, çocukların yaşına ve mevcut koşullara göre uyarlanabilir. Küçük çocuklar sadece basit çizimler yapabilirler. Daha büyük çocuklar, gözlemlerini kısa notlarla yazabilirler.
- Etkinliği düzenli olarak tekrarlamak önemlidir. Bu, çocukların doğadaki değişimleri gözlemlemesine ve kendi duygularındaki değişimleri fark etmelerine olanak tanıyabilir.

Geri Bildirim Soruları

Etkinlik sonrasında çocuklara şu soruları sorabilirsiniz:

- "Bugün doğada neyi sevdiniz?"
- "Sizi şaşırtan bir şey oldu mu?"
- "Bu etkinlik sırasında neler keşfettiniz?"
- "Bir sonraki ziyaretimizde neyi daha yakından incelemek istersiniz?"
- "Doğada gözlem yapmak size neler hissettirdi?"

Ek Öneriler

- Çocukların ilgisini çeken konularda sohbet edebilirsiniz. Örneğin, gördükleri bir kuş veya bitki hakkında bildiklerini paylaşmalarını isteyebilirsiniz.
- Mevsimsel değişimleri takip etmek için aynı ağacın veya alanın notlarını tutmalarını önerebilirsiniz.
- Doğa günlüğünü aile içinde veya arkadaşlarıyla paylaşmalarını teşvik edebilirsiniz.

Kuş Gözlem İstasyonu

Amaç

Çocukların çevrelerindeki kuşları tanımalarına yardımcı olmak. Kuşları düzenli gözlemek. Kuşları görmek ve seslerini dinlemek çocuklar için rahatlatıcı olabilir.

Malzemeler

- Karton kutu
- Yemliği asmak için ip
- Kuş yemi
- Makas
- Yemliği süslemek için renkli kalemler
- Not defteri ve kurşun kalem
- Dürbün (varsa)
- Kuş tanıma rehberi veya tablet/telefon uygulaması

Yönerge

1. Güvenli bir açık alanda, kuşların gelebileceği bir yer belirleyin.
 - Buraya asmak için çocuklarla kartondan basit bir kutu yapın.
 - Yemliği asabilmek için üst kısmına delikler açın ve ip geçirin.
 - Çocuklarla birlikte yemliği süsleyin.
2. Yemliği uygun bir yere hep birlikte asın.
3. Çocuklarla, yemliğe düzenli yem koyma planı ve işbölümü yapın.
4. Birlikte gözlem zamanları belirleyin (örneğin; her gün sabah 15 dakika veya hafta sonları 30 dakika).

5. Gözlem sırasında çocuklarla birlikte şunları yapabilirsiniz:
 - Gelen kuşları sayın.
 - Kuşların renklerini ve özelliklerini not edin.
 - Kuşların davranışlarını gözlemleyin (nasıl yem yiyorlar, birbirleriyle nasıl etkileşime giriyorlar vb.).
6. Gözlemleri not defterine kaydetmeleri için onları teşvik edin.
7. Eğer mümkünse, kuş tanıma rehberi veya uygulaması kullanarak gördüğünüz kuşları birlikte tanımlamaya çalışın.

Açıklamalar

- Etkinliği çocukların yaşına ve ilgi alanlarına göre uyarlayabilirsiniz. Küçük çocuklarla basit sayma ve renk tanımlama , daha büyük çocuklarla kuş türlerini araştırabilir ve davranış analizleri yapabilirsiniz.
- Yemliğin temiz tutulması ve düzenli olarak yem konulması konusunda birlikte sorumluluk alın.
- Kullanılan tüm malzemelerin doğa dostu olmasına özen gösterin ve bu konuda çocuklarla konuşun.

Geri Bildirim Soruları

Etkinlik sonrasında çocuklara şu soruları sorabilirsiniz:

- *“Bugün kaç farklı kuş türü gördünüz?”*
- *“Hangi kuşu gözlemlemekten hoşlandınız? Neden?”*
- *“Kuşların davranışlarında ilginç bir şey fark ettiniz mi?”*
- *“Sizce neden bazı kuşlar diğerlerinden daha sık geliyor?”*
- *“Bu gözlemler bize kuşlar hakkında ne öğretti?”*

Ek Öneriler

- Etkinliği her mevsim tekrar ederek farklı mevsimlerde farklı kuş türleri görebilirsiniz.
- Kuş sesleri dinleme etkinliği ekleyebilirsiniz.
- Mümkünse yerel bir kuş gözlem topluluğuyla iletişime geçebilir ve gözlemlerinizi onlarla paylaşabilirsiniz.
- Kuşların yaşam döngüleri, göç yolları gibi konularda birlikte araştırma projeleri yapabilirsiniz.

Tohum Toplama ve Ekim

Amaç

Bu etkinlik, çocukların yerel bitki tohumlarını toplayıp ekerek bitkilerin büyüme sürecini gözlemlenmelerine olanak tanır. Bu deneyim, çocukların doğayla ilişki kurmasına, sorumluluk alma deneyimi edinmesine ve gözlem becerilerini geliştirmesine olanak sağlayabilir.

Malzemeler

- Tohum toplamak için kâğıt veya bez torba
- Etiket ve kalem
- Toprak
- Saksı veya yoğurt kabı

Yönerge

1. Çocuklarla birlikte yerel bir parka, bahçeye veya doğal alana gidin.
2. Çocuklara hangi bitkilerin tohumlarını toplamak istediklerini sorun.
3. Tohumları özenle toplamaya özen gösterin:
 - Olgun tohumları seçin.
 - Her tür için ayrı torba kullanın.
 - Toplanan tohumları etiketleyin.
4. Eve/okula döndüğünüzde, tohumları kurutun.
5. Ekim için hazırlık yapın:
 - Saksıları veya yoğurt kaplarını toprakla doldurun.
 - Her saksıya birkaç tohum ekin.
 - Saksıları etiketleyin.

6. Düzenli bakım ve gözlem planı yapın:

- Günlük sulama programı oluşturun.
- Haftalık ölçüm ve gözlem zamanları belirleyin.

7. Gözlemlerinizi not defterine kaydedin:

- Filizlenme tarihini not alın.
- Bitkilerin boyunu ölçün ve kaydedin.
- Yaprak, çiçek gibi yeni oluşumları çizin.

Açıklamalar

- Bu, uzun süreli bir proje olabilir. Düzenli gözlem yapın.
- Küçük çocuklarla basit gözlemler ve bakım rutinleri oluşturabilirsiniz. Büyük çocuklarla daha detaylı gözlemler ve araştırmalar yapabilirsiniz.
- Tohumları toplarken doğaya saygılı olmayı önerin.
- Yerel ve mevsimsel bitkileri tercih etmenin önemini vurgulayın.
- Endemik bitki tohumlarını toplamayın. Bu konuda uzmanlardan yardım alabilirsiniz.

Geri Bildirim Soruları

Etkinlik süresince çocuklara şu soruları sorabilirsiniz:

- “Bugün hangi bitki tohumlarını topladık?”
- “Bu tohumlar birbirinden nasıl farklı?”
- “Tohumların filizlenmesi ne kadar sürdü?”
- “Bitkilerimizde bugün neler değişti?”
- “Bitkilerimizin büyümesi için nelere ihtiyacı var?”
- “Bu süreç bize bitkiler hakkında neler gösteriyor?”

Ek Öneriler

- Farklı bitkilerin büyüme hızlarını karşılaştırabilirsiniz.
- Büyüme sürecinin çizimlerini yapabilirsiniz.
- Bitkilerin farklı koşullardaki büyümelerini gözlemleyebilirsiniz.
- Yetiştirdiğiniz bitkileri bahçenize dikmeyi planlayabilirsiniz.
- Varsa yerel bir botanik bahçesini ziyaret edebilir ve gözlemlerinizi paylaşabilirsiniz.

Doğal Malzemelerle Sanat

Amaç

Bu etkinlik, çocukların doğadan toplanan malzemelerle sanat eserleri yaratmasına olanak tanır. Bu deneyim, çocukların doğayla ilişki kurmasına ve yaratıcılıklarını keşfetmelerine fırsat verebilir.

Malzemeler

- Doğadan toplanan malzemeler (dökülen yapraklar, dallar, taşlar, kozalaklar vb.)
- Bez torba veya sepet
- İp
- Kâğıt veya karton (zemin olarak kullanmak için, isteğe bağlı)
- Yapıştırıcı
- Fotoğraf makinesi veya telefon (isteğe bağlı)

Yönerge

1. Çocuklarla birlikte güvenli doğal bir alana (park, orman, sahil vb.) gidin.
2. Doğal malzemeler toplayın:
 - Çocuklara hangi malzemeleri toplayabileceklerini sorun.
 - Toplarken canlılara zarar vermemenin önemini konuşun.
 - Farklı renk, doku ve şekillerde malzemeler toplamayı önerin.
3. Malzemeleri toplarken çevreyi gözlemleyin ve birlikte tartışın:
 - "Bu yaprağın şekli neye benziyor?"
 - "Bu taşın üzerindeki desenler nasıl oluşmuş olabilir?"

4. Topladığınız malzemelerle sanat eserleri yaratın:

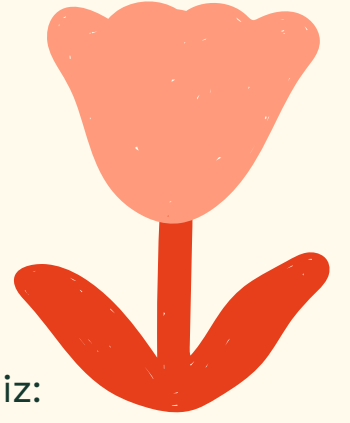
- Yerde büyük bir mandala oluşturun.
- Dallardan çerçeve yapıp içini yapraklarla doldurun.
- Taşları boyut ve renklerine göre sıralayarak bir desen oluşturun.
- Yapraklardan kolaj yapın.

5. Yaratım sürecinde sorularla çocukları destekleyebilirsiniz:

- *"Bu malzemeleri nasıl bir araya getirebiliriz?"*
- *"Hangi renkler ve şekiller birbirine uyuyor?"*

6. İsterseniz, oluşturulan eserlerin fotoğrafını çekebilirsiniz.

7. Çalışmanız bitince malzemeleri doğaya geri bırakabilirsiniz.

Açıklamalar

- Bu etkinlik her mevsim yapılabilir ve her mevsimde farklı malzemeler bulunabilir.
- Çocukların yaşına göre etkinliği uyarlayabilirsiniz. Küçük çocuklarla basit şekiller ve desenler oluşturabilirsiniz. Büyük çocuklarla daha karmaşık kompozisyonlar ve üç boyutlu eserler yapabilirsiniz.
- Doğal alandan ayrılırken, alanı bulduğunuz gibi veya daha temiz bırakmaya özen gösterebilirsiniz.

Geri Bildirim Soruları

Etkinlik süresince çocuklara şu soruları sorabilirsiniz:

- *"Doğal malzemelerden hangileri size ilginç geldi? Neden?"*
- *"Sanat eserini yaparken neler hissettiniz?"*
- *"Doğadan topladığımız malzemelerle başka neler yapabiliriz?"*
- *"Bu etkinlik sırasında doğa hakkında yeni bir şey fark ettiniz mi?"*
- *"Doğal malzemelerle sanat yapmak, diğer malzemelerle yapmaktan farklı mıydı?"*

Ek Öneriler

- Etkinliği farklı mevsimlerde tekrarlayabilirsiniz.
- Doğal boyalar yapıp bunları kullanabilirsiniz.
- Doğal malzemelerle heykel yapabilirsiniz.
- Oluşturduğunuz eserlerin fotoğraflarıyla bir sergi düzenleyebilirsiniz.
- Doğal malzemelerin sanat tarihinde nasıl kullanıldığını araştırabilirsiniz (örneğin; Andy Goldsworthy'nin eserleri).

Goldsworthy, A. (2001). "Zamanla Çalışmak"

[Fotoğraf]. <https://doorofperception.com/2016/03/andy-goldsworthy-working-with-time/>

Mini Ekosistem Oluşturma

Amaç

Bu etkinlik, çocuklarla birlikte kavanozlarda mini ekosistemler oluşturmayı amaçlar. Bu süreç, çocukların ekosistemlerin nasıl çalıştığını anlamalarına ve türler arası ilişkileri keşfetmelerine yardımcı olabilir.

Malzemeler

- Büyük cam kavanoz, teraryum kabı veya akvaryum
- Küçük çakıl taşları veya kırık seramik parçaları (drenaj için)
- Aktif kömür (su filtrasyonu için)
- Humuslu toprak
- Küçük bitkiler (yosun, eğrelti otu, sukulent gibi)
- Minik dekoratif taşlar veya kozalaklar
- Su püskürtücü
- Uzun maşa veya tahta çubuk (bitkileri yerleştirmek için)
- Kâğıt ve kalem (gözlem notları için)

Yönerge

1. Çocuklarla birlikte malzemeleri toplayın ve hazırlayın:
 - Yerel bir parktan veya bahçeden küçük bitkiler ve yosun toplayın.
 - Kavanozunuzu iyice temizleyin.
2. Kavanozun tabanına drenaj malzemelerini yerleştirin:
 - İlk olarak çakıl taşlarını veya kırık seramik parçalarını koyun.
 - Üzerine ince bir tabaka aktif kömür ekleyin.

3. Toprak katmanını ekleyin:

- Çocuklara, kavanoza toprak eklerken bitkilerin köklerinin tamamen kapanmasını sağlayacak miktarda toprak koymalarını hatırlatın.

4. Bitkileri yerleştirin:

- Çocuklarla birlikte bitkileri nereye koyacağınızı planlayın.
- Uzun maşa veya tahta çubuk yardımıyla bitkileri dikkatlice yerleştirin.

5. Dekoratif elementleri ekleyin:

- Çocuklar minik taşları veya kozalakları istedikleri şekilde yerleştirsinler.

6. Ekosisteminizi nemlendirin:

- Su püskürtücü kullanın.

7. Kavanozun kapağını kapatın ve uygun bir yere yerleştirin:

- Doğrudan güneş ışığı almayan, aydınlık bir yer seçin.

8. Gözlem yapın:

- Çocuklarla birlikte her gün mini ekosisteminizi gözlemleyin.
- Değişimleri not edin ve çizimler yapın.

Açıklamalar

- Bu, uzun süreli bir projedir. Düzenli gözlem yapmak önemlidir.
- Küçük çocuklarla basit gözlemler yapabilirsiniz. Büyük çocuklarla daha detaylı gözlemler ve araştırmalar yapabilirsiniz.
- Canlı bitkileri toplarken doğaya zarar vermemeye özen gösterebilirsiniz.
- Kapalı bir sistem olduğunu, bu nedenle çok fazla sulamaya gerek olmadığını vurgulayabilirsiniz.

Geri Bildirim Soruları

Etkinlik süresince çocuklara Şu soruları sorabilirsiniz:

- “Mini ekosistemimizde hangi canlıları görüyorsunuz?”
- “Bitkiler arasında nasıl ilişkiler gözlemliyorsunuz?”
- “Kavanozun içinde su döngüsü nasıl gerçekleşiyor?”
- “Ekosistemde zaman içinde ne gibi değişiklikler fark ettiniz?”
- “Bu mini ekosistem, dışarıdaki büyük ekosistemlerle nasıl benzerlikler gösteriyor?”
- “Ekosistemimizin sağlıklı kalması için neler yapabiliriz?”

Ek Öneriler

- Farklı bitki türleriyle birden fazla ekosistem oluşturabilir ve karşılaştırabilirsiniz.
- Ekosistemin gelişimini fotoğraflarla belgeleyebilirsiniz.
- Mini ekosistemdeki nem ve sıcaklık değişimlerini gözlemleyebilirsiniz.
- Ekosistemdeki mikro canlıları (örneğin topraktaki böcekleri) inceleyebilirsiniz.
- Ekosistemlerin önemi hakkında bir araştırma yapabilirsiniz.

Geri Dönüşüm Projesi

Amaç

Etkinlik, atıklardan yeni ve kullanışlı ürünler yaratma fırsatı sunar. Bu süreç, çocukların yaratıcılıklarını keşfetmelerine ve kaynakların yeniden kullanımı konusunda deneyim kazanmalarına olanak tanıyabilir.

Malzemeler

- Çeşitli atık malzemeler (kâğıt, karton, plastik şişeler, cam kavanozlar, eski kumaşlar, vb.)
- Doğal yapıştırıcı (un ve su karışımı)
- Makas
- Boya (su bazlı, çevre dostu)
- Fırçalar
- İp veya sicim
- Eski dergiler veya gazeteler

Yönerge

1. Çocuklarla birlikte biriktirdiğiniz atık malzemeleri gözden geçirin:
 - Her malzemenin özelliklerini tartışın (şekil, doku, dayanıklılık).
 - Bu malzemelerin normalde nereye atıldığını ve ne kadar sürede doğada yok olduğunu konuşun.
2. Beyin fırtınası yapın:
 - “*Bu malzemelerle neler yapabiliriz?*” diye sorun.
 - Çocukların fikirlerini not alın ve hep birlikte tartışın.
3. Yapılacak projeye karar verin. Örnek projeler:
 - Plastik şişelerden saksı veya kalemlik
 - Karton kutulardan oyuncak ev
 - Eski tişörtlerden alışveriş çantası

4. Projenizi adım adım gerçekleştirin:

- Çocuklar görev seçebilirler (kesme, boyama, yapıştırma gibi).
- Güvenlik kurallarını hatırlatın ve gerektiğinde yardım edin.

5. Ürünü tamamladıktan sonra:

- Nasıl kullanılacağını tartışın.
- Geri dönüşümün yararları hakkında sohbet edin.

6. Projenizi sergileyin:

- Okul veya ev ortamında küçük bir sergi düzenleyin.
- Çocukların projelerini arkadaşlarına veya aile üyelerine anlatmalarını teşvik edin.

Açıklamalar

- Küçük çocuklar için daha basit projeler seçin (örneğin; kâğıt rulodan kalemlik). Büyük çocuklar için daha karmaşık projeler düşünebilirsiniz (örneğin; eski elektronik aletlerden sanat eseri).
- Güvenlik her zaman ön planda olmalı; keskin aletleri kullanırken dikkatli olun, atık malzemelerin temiz ve güvenli olduğundan emin olun.
- Geri dönüşümün son aşama olduğunu paylaşın. İhtiyaçtan fazla tüketmemenin önemli olduğunu hatırlatın.

Geri Bildirim Soruları

Etkinlik süresince ve sonrasında çocuklara şu soruları sorabilirsiniz:

- “Bu projeyi yaparken neler hissettiniz?”
- “Hangi malzemeyle çalışmak size ilginç geldi? Neden?”
- “Bu atık malzemeleri kullanmasaydık, nereye giderdi?”
- “Evde veya okulda başka hangi atık malzemeleri yeniden kullanabiliriz?”
- “İhtiyacımızdan fazla neleri tüketiyoruz?”
- “Tüketimi nasıl azaltabiliriz?”

Ek Öneriler

- Bir "Geri Dönüşüm Kulübü" kurabilir ve düzenli projeler yapabilirsiniz.
- Okulda veya mahallede bir geri dönüşüm kampanyası başlatabilirsiniz.
- Atık malzemelerle müzik aletleri yapılabilir ve bir "atık orkestrası" kurabilirsiniz.

Doğa Tombalası

Amaç

Bu etkinlik, çocukların doğada yürüyüş yaparken çevrelerindeki doğal varlıkları keşfetmelerine olanak tanır. Bu deneyim, çocukların gözlem becerilerini geliştirmelerine ve doğayla bağ kurmalarına yardımcı olabilir.

Malzemeler

- Tombala kartları
- Kurşun kalemler veya doğal boyalar
- Küçük taşlar veya tohumlar (işaretleme için)
- Büyüteç (tercihen)
- Yerel bitki örtüsü ve hayvan rehberi veya cep telefonu uygulaması

Hazırlık

1. Bölgenize özgü doğal varlıkları araştırın:
 - Yerel bitkiler, ağaçlar, çiçekler
 - Yaygın görülen böcekler, kuşlar, diğer hayvanlar
 - Karakteristik taş, kaya formasyonları
2. Tombala kartlarını hazırlayın:
 - 4x4 şeklinde kartlar oluşturun.
 - Her kareye bir doğa varlığı çizin veya yazın.
3. Güvenli bir yürüyüş rotası belirleyin:
 - Çocukların yaş ve yeteneklerine uygun bir rota seçin.
 - Rota üzerinde kartta yer alan varlıkların bulunabileceğinden emin olun.

Yönerge

1. Etkinliği çocuklara tanıtın:

- Tombala kartlarını dağıtın ve nasıl kullanılacağını açıklayın.
- Güvenlik kurallarını hatırlatın.

2. Yürüyüşe başlayın:

- Çocukları etraflarını dikkatlice gözlemlemeye teşvik edin.
- "Şu ağacın yaprağı kartınızda var mı?" gibi sorularla ilgilerini canlı tutun.

3. Keşifler yapıldıkça;

- Çocukların buldukları varlıkları işaretlemelerine yardımcı olun.
- Her bulunan varlık hakkında kısa bilgiler paylaşın.

4. Mola verin:

- Ara sıra durup dinlenin, su için.
- Molalarda çocukların gözlemlerini paylaşmalarını teşvik edin.

5. Etkinliği sonlandırın:

- Tüm kartlar dolmasa bile, belirlenen süre sonunda yürüyüşü bitirin.
- En çok ve en az bulunan varlıklar üzerine konuşun.

Açıklamalar

- Bu etkinlik her mevsim yapılabilir ve her seferinde farklı doğa varlıkları gözlemlenebilir.
- Çocukların yaşına ve ilgi alanlarına göre kartları uyarlayabilirsiniz. Küçük çocuklar için daha basit ve az sayıda canlı veya cansız varlık içeren kartlar hazırlayın. Büyük çocuklar için daha farklı türler veya daha zor bulunabilecek varlıklar ekleyin.
- Doğal yaşama saygının önemini hatırlatın.

Geri Bildirim Soruları

Etkinlik sonrasında çocuklara Şu soruları sorabilirsiniz:

- “Bugün gördüğünüz ilginç Şeyler oldu mu? Neden ilginç buldunuz?”
- “Kartınızda olmayan ama dikkatinizi çeken bir Şey gördünüz mü?”
- “Hangi varlığı bulmakta zorlandınız? Neden zor olduğunu düşünöyorsunuz?”
- “Farklı mevsimlerde bu yürüyüşü tekrarlasak neler değişebilir?”

Ek Öneriler

- Etkinliği farklı mevsimlerde tekrarlayarak mevsimsel değişimleri gözlemleyebilirsiniz.
- Bulunan varlıkların çizimlerini yaparak bir doğa günlüğü oluşturabilirsiniz.
- Sınıfta veya evde, gözlemlenen varlıklar hakkında daha detaylı araştırmalar yapabilirsiniz.
- Yerel bir doğa koruma grubuyla iletişime geçip gözlemlerinizi paylaşabilirsiniz.
- Gözlemlenen türlerin ekosistemdeki rollerini araştırıp ve tartışabilirsiniz.

Böcek Oteli

Amaç

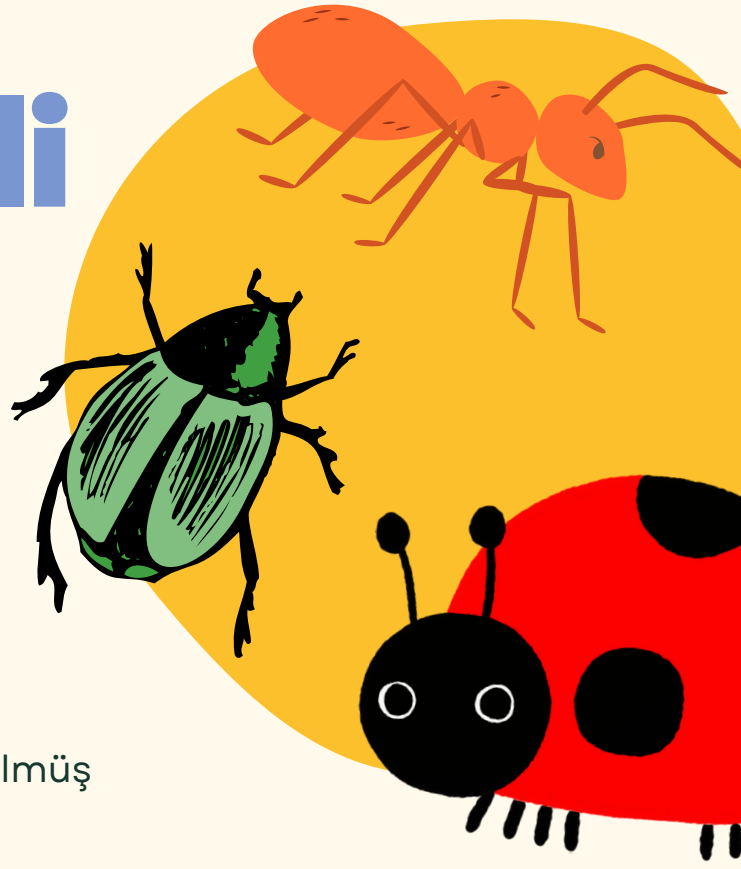
Bu etkinlik, çocuklarla birlikte böcekler için küçük barınaklar yapmayı amaçlar. Bu süreç, böceklerin ekosistemdeki rollerini keşfetmelerini ve çevre duyarlılığını geliştirmelerini destekler.

Malzemeler

- Eski ahşap palet veya geri dönüştürülmüş tahta parçaları
- Saz veya içi boş kamışlar
- Kozalaklar, ağaç kabukları, kuru yapraklar
- Saman veya kuru ot
- Delikli tuğlalar (varsa)
- Doğal sicim
- El matkabı (yetişkin kullanımı için)
- Çekiç ve çiviler (yetişkin kullanımı için)
- Böcek tanıma rehberi veya uygulama

Hazırlık

1. Çocuklarla birlikte böcekler hakkında ön araştırma yapın:
 - Bölgenizde yaygın olan böcek türleri neler?
 - Bu böceklerin yaşam alanları ve ihtiyaçları nasıl?
 - Böceklerin ekosistemdeki rolleri nedir?
2. Malzemeleri toplayın:
 - Doğal malzemeleri (kozalak, kabuk, vb.) çocuklarla birlikte toplayın.
 - Geri dönüştürülmüş malzemeleri temin edin.
3. Güvenli bir çalışma alanı hazırlayın:
 - Açık havada veya iyi havalandırılan bir iç mekân seçin.
 - Gerekli güvenlik ekipmanlarını (eldiven, gözlük) temin edin.

Yönerge

1. Etkinliği çocuklara tanıtın:

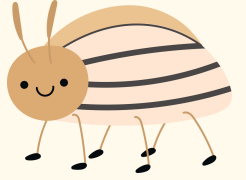
- Böcek otelinin amacını ve önemini açıklayın.
- Farklı böcek türlerinin farklı yaşam alanı ihtiyaçlarını tartışın.

2. Böcek otelinin ana yapısını oluşturun:

- Ahşap paletleri veya tahta parçalarını kullanarak temel çerçeveyi yapın.
- Çocukların yaşına uygun görevler verin (örn. tahtaları tutma, ölçme).

3. İç bölmeleri oluşturun:

- Farklı böcek türleri için çeşitli bölmeler planlayın.
- Bambu çubukları, kozalakları, ağaç kabuklarını yerleştirin.
- Delikli tuğlaları kullanın (varsa).

4. Doğal malzemeleri yerleştirin:

- Çocukların malzemeleri yerleştirmesine rehberlik edin.
- Her malzemenin hangi böcekler için uygun olduğunu tartışın.

5. Son rötuşları yapın:

- Oteli yağmurdan korumak için üstünü kapatın.
- Çocuklarla birlikte oteli süsleyin (doğal malzemelerle).

6. Böcek otelini uygun bir yere yerleştirin:

- Güneş gören, rüzgârdan korunaklı bir yer seçin.
- Yakınlarda su ve nektar kaynakları olduğundan emin olun.

Açıklamalar

- Bu, uzun süreli bir projedir. Düzenli gözlem yapın.
- Çocukların yaşına göre görevleri uyarlayın.
- Böceklerin doğal yaşam alanlarına saygı göstermeyi vurgulayın.

Geri Bildirim Soruları

Etkinlik süresince ve sonrasında çocuklara Şu soruları sorabilirsiniz:

- “Böcek otelimizde hangi böceklerin yaşayabileceğini düşünöyorsunuz?”
- “Böceklerin neden farklı yaşam alanlarına ihtiyacı var?”
- “Böcekler olmadan dünyamız nasıl olurdu?”
- “Bu projeyi yaparken en çok neyi sevdiniz?”
- “Böcek otelimizi nasıl geliştirebiliriz?”
- “Bu deneyim, böceklere bakış açınızı nasıl etkiledi?”

Ek Öneriler

- Böcek otelini düzenli olarak gözlemleyip, gelen böcekleri not edebilirsiniz.
- Bir "Böcek Günlüğü" tutabilir ve gözlemlerinizi kaydedebilirsiniz.
- Farklı mevsimlerde böceklerin davranışlarını karşılaştırabilirsiniz.
- Bahçenizde veya okulunuzda böcek dostu bitkiler yetiştirebilirsiniz.
- Yerel bir böcek uzmanını davet ederek bir söyleşi düzenleyebilirsiniz.
- Böceklerin tozlaşmadaki rolü hakkında bir araştırma projesi yapabilirsiniz.

Yerel Bitki Rehberi

Amaç

Bu etkinlik, çocuklarla bölgedeki bitkilerin fotoğraflarını çekmeyi ve basit bir rehber oluşturmayı amaçlar. Bu süreç, çocukların yerel bitki örtüsü hakkında bilgi edinmelerine ve gözlem becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir.

Malzemeler

- Fotoğraf makinesi veya akıllı telefon
- Not defteri ve kalem
- Büyüteç
- Bitki tanıma rehberi veya uygulama
- Kutu
- Karton veya defter (rehber oluşturmak için)
- Yapıştırıcı ve makas
- Renkli kalemler veya boyalar

Hazırlık

1. Yerel bitki örtüsü hakkında ön araştırma yapın:
 - Bölgenizde yaygın olan bitki türleri neler?
 - Endemik veya nadir türler var mı?
 - Mevsimsel değişimler bitki örtüsünü etkiliyor mu?
2. Güvenli ve uygun bir alan belirleyin:
 - Yerel park, botanik bahçe veya doğa alanı olabilir.
 - Gerekli izinleri aldığınızdan emin olun.
3. Fotoğraf çekme ve bitki tanımlama teknikleri hakkında bilgi edinin:
 - Temel fotoğrafçılık ipuçlarını araştırın.
 - Bitki tanımlamada kullanılan özelliklere bakın (yaprak şekli, çiçek yapısı vb.).

Yönerge

1. Etkinliği çocuklara tanıtın:

- Yerel bitkileri tanımanın önemini açıklayın.
- Rehber oluşturma sürecini anlatın.

2. Sahaya çıkın ve fotoğraf çekmeye başlayın:

- Her bitkini ayrıntılarını (yaprak, çiçek, gövde) ve tümünü farklı açılardan fotoğraf çekin.
- Her çocuğun sırayla fotoğraf çekmesine olanak sağlayın.

3. Bitkileri tanımlayın ve not alın:

- Bitki tanıma rehberi veya uygulaması kullanarak türleri belirlemeye çalışın.
- Her bitki için kısa notlar alın (renk, boyut, bitkiye has özellikler).

4. Örnekler toplayın (tercihen ve izin varsa):

- Düşmüş yapraklar veya çiçekler toplayın.
- Bitkiye zarar vermemeye özen gösterin.

5. Laboratuvar/sınıf çalışması:

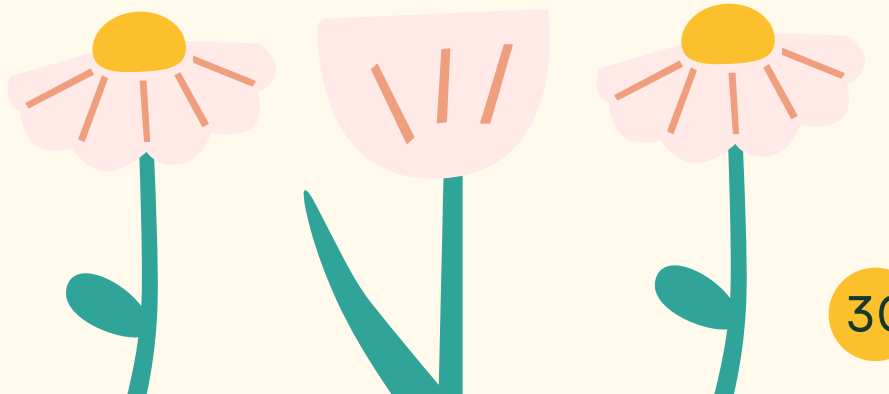
- Fotoğrafları bilgisayara aktarın ve düzenleyin.
- Toplanan bilgileri gözden geçirin.

6. Rehberi oluşturun:

- Her bitki için bir sayfa hazırlayın (fotoğraf, isim, bilgiler).
- Bitkileri gruplandırın (ağaçlar, çalılar, otlar).

7. Rehberi tamamlayın:

- Bir kapak sayfası ve içindekiler bölümü ekleyin.
- Bitkilerin kullanım alanlarını veya bitkiler hakkında ilginç bilgiler içeren ek sayfalar hazırlayın.

Açıklamalar

- Çocukların yaşına göre etkinliği uyarlayın. Küçük çocuklar için daha az sayıda ve kolay tanımlanabilen bitkilerle başlayın. Büyük çocuklarla daha detaylı bilgiler ve bilimsel isimleri içeren bir rehber hazırlayabilirsiniz.
- Bitkilere dokunurken dikkatli olun, zehirli veya alerjik türlere karşı uyarın.

Geri Bildirim Soruları

Etkinlik süresince ve sonrasında çocuklara şu soruları sorabilirsiniz:

- “Bugün keşfettiğiniz ilginç bir bitki oldu mu? Neden ilginç buldunuz?”
- “Daha önce hiç görmediğiniz bir bitki türü ile karşılaştınız mı?”
- “Bitkileri tanımlarken hangi özelliklere dikkat ettiniz?”
- “Bu bölgedeki bitkilerin yaşam koşulları hakkında ne öğrendiniz?”
- “Bitkilerin çevremizdeki rolü nedir? Neden önemliler?”
- “Bu rehberi hazırlarken neyi sevdiniz?”

Ek Öneriler

- Mevsimsel değişimleri gözlemlemek için yılın farklı zamanlarında rehberi güncelleyebilirsiniz.
- Rehberinizi dijital formata dönüştürebilir ve çevrimiçi paylaşabilirsiniz.
- Bitkilerin yerel kullanımları veya geleneksel tıptaki kullanımları hakkında araştırma yapabilirsiniz.
- Okulunuzda veya mahallenizde bir bitki tanıma etkinliği düzenleyebilirsiniz.
- Yerel bir botanikçi veya çevre uzmanını davet ederek bir söyleşi yapabilirsiniz.

Doğa Mandalası

Amaç

Bu etkinlik, çocuklarla birlikte doğal malzemeler kullanarak mandala desenleri oluşturmayı amaçlar. Bu süreç, çocukların yaratıcılıklarını geliştirirken aynı zamanda sakinlik ve odaklanma pratikleri yapmalarını sağlar.

Malzemeler

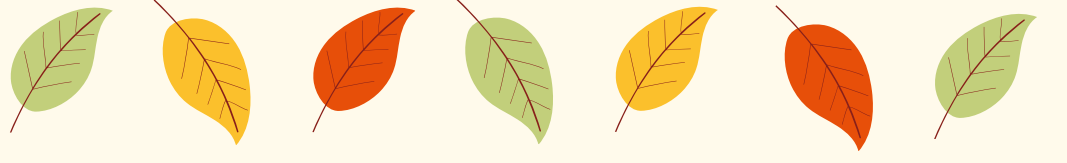
- Çeşitli doğal malzemeler (yapraklar, çiçekler, taşlar, kozalaklar, dallar, vb.)
- Toplama sepeti veya çantası
- Büyük bir düz yüzey (açık alanda düz bir zemin veya büyük bir karton)
- Fotoğraf makinesi veya akıllı telefon (tercihen)
- Su şişesi
- El havlusu veya mendil

Hazırlık

1. Uygun bir açık alan belirleyin:
 - Park, bahçe veya ormanlık bir alan olabilir.
 - Düz ve geniş bir yüzey bulun.
2. Mandala sanatı hakkında kısa bir araştırma yapın:
 - Mandalanın anlamı ve tarihçesini araştırın.
 - Basit mandala desenleri ve örneklerini inceleyin.
3. Farkındalık ve odaklanma teknikleri hakkında bilgi edinin:
 - Çocuklara uygun basit nefes egzersizleri araştırın.

Yönerge

1. Etkinliği çocuklara tanıtın:

- Mandalanın ne olduğunu ve neden yaptığınızı açıklayın.
- Doğal malzemeleri kullanmanın önemini vurgulayın.

2. Malzeme toplayın:

- Çocuklarla birlikte çevrede kısa bir yürüyüş yapın.
- Çeşitli doğal malzemeler toplayın.
- Canlılara zarar vermemeye özen gösterin.

3. Mandala oluşturma alanını hazırlayın:

- Zeminı temizleyin veya karton yerleştirin.
- Toplanan malzemeleri türlerine göre ayırın.

4. Mandala oluşturmaya başlayın:

- Merkezden başlayarak dışa doğru çalışın. Zeminin tam ortasına küçük bir şekil çizin.
- Simetri ve tekrar öğelerini kullanın. Örneğin, bir çiçek deseni seçtiyseniz, bu deseni merkez etrafında 4, 6 veya 8 kez tekrarlayabilirsiniz.

5. Farkındalık pratikleri yapın:

- Ara sıra durup derin nefes alma egzersizleri yapın.
- Ara sıra doğal malzemelerin dokusuna, kokusuna odaklanmalarını isteyin.

6. Mandalayı tamamlayın:

- Son düzenlemeleri yapın.
- Tamamlanan mandalanın fotoğrafını çekin.

7. Doğaya saygı gösterin:

- Etkinlik bitiminde topladığınız malzemeleri doğaya geri bırakın.
- Alanı temiz ve düzenli bırakmanın önemini vurgulayın.

Açıklamalar

- Bu etkinlik her yaş grubuna uyarlanabilir. Küçük çocuklar için daha basit desenler ve daha büyük malzemeler kullanın. Büyük çocuklarla daha karmaşık desenler ve ince detaylar üzerinde çalışabilirsiniz.
- Hava koşullarına dikkat edin ve gerekirse iç mekânda yapın.
- Alerjisi olan çocuklara dikkat edin ve uygun malzemeler seçin.

Geri Bildirim Soruları

Etkinlik sırasında ve sonrasında çocuklara şu soruları sorabilirsiniz:

- “Mandala yaparken hangi doğal malzemeyi kullanmaktan hoşlandınız? Neden?”
- “Mandala oluştururken nasıl hissettiniz?”
- “Doğal malzemelerle çalışmak size nasıl hissettirdi?”
- “Nefes egzersizleri yaparken vücudunuzda değişiklikler hissettiniz mi?”
- “Bu etkinlik sırasında doğa hakkında yeni bir şey öğrendiniz mi?”
- “Mandalamızı tamamladıktan sonra neden malzemeleri doğaya geri bırakıyoruz?”

Ek Öneriler

- Mevsimsel mandalalar oluşturup ve mevsimlerin doğaya etkisini gözlemleyebilirsiniz.
- Grup mandalası yerine her çocuk kendi küçük mandalasını yapabilir.
- Mandala fotoğraflarından bir sergi veya dijital kolaj oluşturabilirsiniz.
- Mandalanın oluşum sürecini hızlandırılmış video olarak kaydedebilirsiniz.
- Doğa mandalası temalı bir hikâye yazma etkinliği düzenleyebilirsiniz.
- Farklı kültürlerdeki mandala geleneklerini araştırıp ve tartışabilirsiniz.

Doğa Keşif Yürüyüşü

Amaç

Bu etkinlik, çocuklarla birlikte güvenli bir doğa alanında rehberli bir yürüyüş düzenlemeyi amaçlar. Bu süreç, çocukların farklı bitki ve hayvan türlerini tanımalarına, doğa hakkında bilgi edinmelerine yardımcı olabilir.

Malzemeler

- Rahat yürüyüş ayakkabıları
- Su şişeleri
- Sağlıklı atıştırmalıklar
- Güneş kremi ve şapka
- İlk yardım çantası
- Not defteri ve kalem
- Büyüteç
- Dürbün (tercihen)
- Bitki ve hayvan türleri rehberi veya uygulama
- Fotoğraf makinesi veya akıllı telefon (tercihen)

Hazırlık

1. Güvenli ve uygun bir doğa alanı belirleyin:
 - Yerel park, doğa koruma alanı veya orman olabilir.
 - Gerekli izinleri aldığınızdan emin olun.
2. Rota planlaması yapın:
 - Çocukların yaş ve fiziksel kapasitelerine uygun bir rota seçin.
 - Rotayı önceden yürüyerek kontrol edin.
3. Yerel bitki örtüsü ve hayvan türleri hakkında ön araştırma yapın:
 - İlginç ekolojik özellikleri not edin.
4. Güvenlik kurallarını gözden geçirin:
 - Grup hâlinde kalma, zehirli bitkilere dokunmama vb.

Yönerge

1. Etkinliği çocuklara tanıtın:

- Yürüyüşün amacını ve neler görebileceklerini açıklayın.
- Güvenlik kurallarını ve canlılara saygılı olmanın önemini paylaşın.

2. Yürüyüşe başlayın:

- Yavaş ve sakin bir tempoda ilerleyin.
- Çocukları etraflarını dikkatlice gözlemlemeye teşvik edin.

3. Düzenli molalar verin:

- Su içmek, dinlenmek ve gözlem yapmak için durun.
- Her molada farklı bir doğa unsuruna odaklanın (ağaçlar, kuşlar, böcekler vs.).

4. Keşif ve gözlem aktiviteleri yapın:

- Bitki yapraklarını incelemek için büyüteç kullanın.
- Kuş seslerini dinleyin ve tanımlamaya çalışın.
- Ağaç kabuklarının dokusunu hissedin.
- Doğal nesnelere (yaprak, kozalak) toplayın.

5. Bilgi paylaşımı yapın:

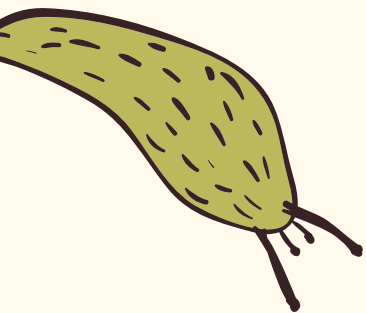
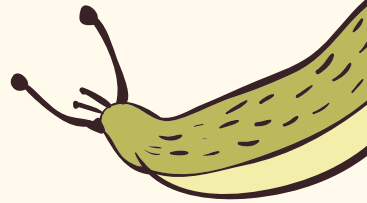
- Gördüğünüz türler hakkında bilgiler verin.
- Ekosistemin işleyişi hakkında basit açıklamalar yapın.

6. Not tutmayı ve çizim yapmayı teşvik edin:

- Çocukların gözlemlerini kaydetmelerini destekleyin.
- Çizimlerini yapmalarını önerin.

7. Yürüyüşü sonlandırın:

- Gruba teşekkür edin ve gözlemlerini paylaşmalarını isteyin.

Açıklama

- Yürüyüş süresini ve zorluğunu grubun yaşına ve kondisyonuna göre ayarlayın. Küçük çocuklar için daha kısa ve oyun ağırlıklı bir yürüyüş planlayın. Büyük çocuklarla daha detaylı ekolojik gözlemler ve tartışmalar yapabilirsiniz.
- Doğal yaşama saygı göstermeyi, müdahale etmemeyi ve hiçbir şeye zarar vermemeyi ara ara hatırlatın.
- Hava durumunu kontrol edin ve uygun şekilde hazırlanın.

Geri Bildirim Soruları

Yürüyüş sırasında ve sonrasında çocuklara şu soruları sorabilirsiniz:

- “Bugün gördüğünüz ilginç şeyler oldu mu? Neden ilginç buldunuz?”
- “Daha önce hiç görmediğiniz bir bitki veya hayvan türü gördünüz mü?”
- “Doğada yaşayan canlıların birbirleriyle nasıl etkileşimde bulunduğunu fark ettiniz mi?”
- “Bu yürüyüş sırasında yeni bir şey öğrendiniz mi?”
- “Doğada olmak size nasıl hissettirdi?”
- “Gördüğümüz alanı korumak için neler yapabiliriz?”

Ek Öneriler

- Mevsimsel değişimleri gözlemlemek için aynı rotada farklı mevsimlerde yürüyüşler düzenleyebilirsiniz.
- Fotoğraf sergisi düzenleyebilir, bunun için "İlginç yapraklar", "Renkli çiçekler" gibi kategoriler belirleyebilirsiniz.
- Yürüyüş sonrası çocukların gözlemlerini ve çizimlerini içeren bir "Doğa Günlüğü" oluşturabilirsiniz.
- Yerel bir doğa rehberi veya biyolog eşliğinde özel bir yürüyüş düzenleyebilirsiniz.
- Doğa koruma projeleri hakkında bilgi verebilir ve bu projelere katılmaları için fırsat yaratabilirsiniz.

Toprak Profili İnceleme

Amaç

Bu etkinlik, çocuklarla birlikte küçük bir alanda toprak profili çıkarmayı ve incelemeyi amaçlar. Bu süreç, çocukların toprağın katmanlarını, içindeki canlıları ve önemini anlamalarına yardımcı olur.

Malzemeler

- Kürek veya bahçe çapası
- Mezura veya cetvel
- Büyüteç (tercihen)
- Not defteri ve kalem
- Fotoğraf makinesi veya akıllı telefon (tercihen)
- Eldivenler
- Su şişesi
- Küçük plastik kaplar veya kavanozlar (toprak örnekleri için)

Hazırlık

1. Çocuklarla birlikte toprak hakkında ön araştırma yapın:
 - Toprağın oluşumu ve katmanları hakkında bilgi edinin.
 - Topraktaki canlı çeşitliliğini öğrenmeye çalışın.
 - Toprağın ekosistem için önemini araştırın.
2. İnceleme yapılacak güvenli bir alan belirleyin:
 - Okul bahçesi, park veya uygun bir doğal alan seçin.
 - Gerekli izinleri aldığınızdan emin olun.
3. Güvenlik kurallarını gözden geçirin.

Yönerge

1. Etkinliği çocuklara tanıtın:

- Toprak profilinin ne olduğunu ve neden incelediğimizi açıklayın.
- Toprağın ekosistem için önemini vurgulayın.

2. İnceleme alanını hazırlayın:

- Yaklaşık 50x50 cm'lik bir alan belirleyin.
- Yüzeyde bitki örtüsü olmayan bir alan seçin.

3. Toprak profilini çıkarın:

- Belirlenen alanda yaklaşık 50 cm derinliğinde bir çukur kazın.
- Kazı sırasında farklı renk ve dokuları gözlemleyin.

4. Toprak katmanlarını inceleyin:

- Her katmanın rengini, dokusunu ve derinliğini not edin.
- Katmanları ölçün ve fotoğraflayın.
- Her katmandan küçük örnekler alın.

5. Toprak canlılarını gözlemleyin:

- Büyüteçle toprağı inceleyin.
- Gördüğünüz canlıları (solucanlar, böcekler vb.) not edin.

6. Gözlemleri kaydedin:

- Çocukların gözlemlerini not etmelerini ve çizimler yapmalarını teşvik edin.

7. Çukuru kapatın:

- İnceleme bittikten sonra çukuru özenle kapatın.

Açıklamalar

- Çocukların yaşına göre kazı derinliğini ve inceleme detayını ayarlayın. Küçük çocuklar için daha yüzeysel bir inceleme yapabilirsiniz. Büyük çocuklarla daha detaylı analizler ve ölçümler yapabilirsiniz.
- Toprağın ve içindeki canlıların hassas olduğunu vurgulayın.
- İnceleme sonrası alanı eski hâline getirmenin önemini açıklayın.

Geri Bildirim Soruları

Etkinlik süresince ve sonrasında çocuklara Şu soruları sorabilirsiniz:

- “Toprakta kaç farklı katman gördünüz? Bu katmanlar birbirinden nasıl farklılaşıyor?”
- “Toprakta hangi canlıları gözlemlediniz? Bu canlıların toprak için önemi ne olabilir?”
- “Toprağın rengi ve dokusu hakkında ne söyleyebilirsiniz? Bu özellikler neden önemli olabilir?”
- “Toprak profili bize bu alanın geçmiŐi hakkında ne anlatıyor olabilir?”
- “Toprak sağlığının bitkilerin büyümesi için neden önemli olduğunu düşünöyorsunuz?”
- “İnsanlar olarak toprağı nasıl etkiliyoruz?”
- “Toprağı korumak için neler yapabiliriz?”

Ek Öneriler

- Farklı bölgelerdeki (orman, çayır, kumsal) toprak profillerini karşılaştırabilirsiniz.
- Toprak örneklerini sınıfta mikroskopta inceleyerek daha detaylı gözlemler yapabilirsiniz.
- Bir çiftçi veya toprak bilimciyi davet ederek bir söyleşi düzenleyebilirsiniz.
- Toprak erozyonunun etkilerini gösteren bir model oluşturabilirsiniz.
- Bir kompost alanı oluşturarak toprak oluşum sürecini gözlemleyebilirsiniz.

Doğa Seslerini Dinleme

Amaç

Bu etkinlik, çocukların dikkatini doğa seslerine yönlendirerek sakinleşmelerini, anı yaşamalarını ve doğayla bağlantı kurmalarını sağlamayı amaçlar. Duyusal farkındalığı artırarak, stres ve kaygıyı azaltmaya yardımcı olabilir.

Malzemeler

- Rahat oturma minderleri veya battaniyeler
- Not defteri ve kalem

Yönerge

1. Güvenli ve açık bir alanda toplanın (park, bahçe veya ormanlık alan).
2. Etkinliği tanıttın:
 - *"Bugün doğanın seslerini dinleyerek nasıl sakinleşebileceğimizi öğrenmeyi deneyeceğiz."*
3. Çocuklar rahat bir şekilde oturabilirler veya yavaşça yürüyebilirler.
4. Kısa bir nefes egzersizi yapın:
 - *"İsterseniz gözlerinizi kapatın ve burnunuzdan yavaşça nefes alın. Ağızınızdan yavaşça verin. Bunu üç kez tekrarlayalım."*
5. Ses dinleme aşamasında 5-10 dakika boyunca sessizce etrafı dinleyin:
 - *"Şimdi gözleriniz kapalıyken, etrafınızdaki sesleri dinleyin. Kuş sesleri, yaprakların hışırtısı, rüzgârın sesi gibi seslere odaklanın."*
 - *"Uzaktaki kuş sesini duyabiliyor musunuz?" veya "Rüzgârın yaprakları nasıl hışırdattığını fark edin."*

7. Dinleme süresi bitiminde gözlerini açabilirler. Duydukları sesleri paylaşmalarını teşvik edin.

Açıklamalar

- Etkinlik süresi çocukların yaşına ve dikkat sürelerine göre 10-20 dakika arasında ayarlanabilir.
- Küçük çocuklar için süreyi kısa tutun ve daha sık yönlendirmeler yapın. Büyük çocuklarla daha uzun süreli ve detaylı bir dinleme deneyimi yapabilirsiniz.
- Çocukların kendilerini güvende hissetmelerini sağlayın, gerekirse yanlarında oturun veya ellerini tutun.
- Etkinlik sırasında konuşmamaya özen gösterin, sadece gerekli yönlendirmeleri yapın.

Geri Bildirim Soruları

Etkinlik sonrasında çocuklarla birlikte şu soruları tartışabilirsiniz:

- “*Hangi sesleri duydunuz? Bu sesler size neler hissettirdi?*”
- “*Daha önce hiç fark etmediğiniz bir ses duydunuz mu?*”
- “*Gözleriniz kapalıyken sadece seslere odaklanmak nasıl bir deneyimdi?*”
- “*Hangi sesler size huzur verdi? Neden?*”
- “*Bu etkinliği tekrar yapmak ister misiniz?*”
- “*Tekrar yapacak olsanız nerede yapmak isterdiniz?*”

Ek Öneriler

- Etkinliği farklı doğal ortamlarda tekrarlayabilir (sahil kenarı, orman, çayır gibi) ve sesleri karşılaştırabilirsiniz.
- Bir "ses günlüğü" oluşturabilir, her gün birkaç dakika doğa seslerini dinleyip not alabilirsiniz.
- Duydukları sesleri resmedebilirler, bu şekilde işitsel deneyimi görsel bir ifadeye dönüştürebilirler.
- Doğa sesleri kaydı yapabilirsiniz ve ihtiyaç duyulduğunda dinlemek üzere saklayabilirsiniz.
- Sessiz bir ortamda, duyduğunuz doğa seslerini taklit etme oyunu oynayabilirsiniz.

Doğa Renkleri

Amaç

Bu etkinlik, çocukların doğadaki renkleri keşfetmesine olanak tanır. Çocuklar doğadaki çeşitli renkleri gözlemleyebilir, dikkatlerini renklere yönlendirebilir ve doğayla etkileşime girebilir. Renkleri incelemek, çocukların dikkatlerini ana odaklamasına yardımcı olabilir.

Malzemeler

- Farklı renklerde kartonlar veya kâğıtlar
- Yapıştırıcı
- Makas
- Toplanan örnekler için bez veya kâğıt torbalar
- Su şişeleri
- El dezenfektanı

Yönerge

1. Güvenli ve açık bir alanda buluşun (park, bahçe veya ormanlık alan).
2. Çocuklara etkinliği açıklayın:
 - *"Bugün doğadaki renkleri keşfedecek ve renk koleksiyonumuzu oluşturacağız."*
3. Her çocuğa farklı renklerde karton veya kâğıt dağıtın.
4. Yönergeyi açıklayın:
 - *"Şimdi herkes elindeki renklerin benzerlerini doğada bulmaya çalışacak. Örneğin; yeşil kağıdınız varsa yeşil yapraklar, kahverengi kağıdınız varsa kahverengi dallar bulabilirsiniz."*
5. Kuralları paylaşın:
 - *"Bitkileri koparmadan, yerdeki düşmüş parçaları toplayalım."*
 - *"Grup hâlinde kalalım ve görüş mesafesinden uzaklaşmayalım."*

6. 15-20 dakika boyunca renklere uyan doğal malzemeler bulmaya çalışsınlar.

8. Etkinlik sonunda, her çocuğun kendi renk koleksiyonunu gruba tanıtmalarını ve paylaşmalarını teşvik edin.

Açıklama

- Etkinlik süresi çocukların yaşına ve ilgi düzeylerine göre ayarlanabilir. Küçük çocuklar için daha az renk kullanabilirsiniz. Büyük çocuklarla daha fazla renk çeşidi ve tonları üzerine çalışabilirsiniz.
- Çocukların kendilerini güvende hissetmelerini sağlayın, küçük gruplar hâlinde bir yetişkin eşliğinde çalışabilirler.
- Alerjisi olan çocuklara dikkat edin ve uygun önlemleri alın.

Geri Bildirim Soruları

Etkinlik sonrasında çocuklarla birlikte şu soruları tartışabilirsiniz:

- “*Hangi rengi bulmak hoşunuza gitti? Neden?*”
- “*Bulması zor olan renk hangisiydi?*”
- “*Bu etkinlik sırasında doğa hakkında yeni bir şey öğrendiniz mi?*”
- “*Renklere odaklanmak size nasıl hissettirdi?*”
- “*Doğadaki renkler hakkında sizi çok şaşırtan şey ne oldu?*”
- “*Bu etkinliği yaparken kendinizi nasıl hissettiniz?*”

Ek Öneriler

- Etkinliği farklı mevsimlerde tekrarlayabilir ve mevsimlere göre renklerin nasıl değiştiğini gözlemleyebilirsiniz.
- Bulunan doğal malzemelerle geçici doğa sanatı eserleri (örneğin mandalalar) oluşturabilirsiniz.
- Renk tonları üzerine bir etkinlik yapıp, örneğin yeşilin farklı tonlarını bulmaya çalışabilirsiniz.
- Doğadaki renkleri kullanarak basit bir resim yapma etkinliği düzenleyebilirsiniz.

Nefes ve Ağaç Meditasyonu

Amaç

Bu etkinlik, nefes egzersizleri ve doğa imgelerini kullanarak sakinleşmeyi ve güvenlik hissini sağlayabilir. Ağaç imgesi, kökleşme ve dayanıklılık duygularını pekiştirirken, nefes çalışması stresi azaltmaya yardımcı olabilir.

Malzemeler

- Hafif ve sakinleştirici bir müzik
- Küçük çanlar veya ziller
- Ağaç fotoğrafları veya görselleri

Yönerge

1. Güvenli ve sakin bir açık alan veya iç mekân bulun.

2. Etkinliği açıklayın:

- *"Bugün bir ağaç gibi güçlü ve sakin olabilmeyi öğreneceğiz. Nefesimizi kullanarak kendimizi sakinleştireceğiz."*

3. Ağaç görsellerini göstererek bir sohbet başlatın:

- *"Ağaçlar hakkında neler biliyorsunuz? Çevremizdeki ağaçları gözlemleyelim. Neler fark ediyorsunuz?"*

4. Çocuklara rahat hissedecekleri bir şekilde oturabileceklerini belirtin :

- *"Herkes kendini rahat hissettiği bir pozisyon bulabilir. İsterseniz, sırtınızı düz tutmayı deneyebilirsiniz, tıpkı güçlü bir ağaç gövdesi gibi. Ama en önemlisi, kendinizi rahat hissetmeniz."*

5. Nefes egzersizini başlatın:

- *"İsterseniz gözlerinizi kapatabilirsiniz. Kendinizi bir ağaç gibi hayal edebilirsiniz. Köklerinizin toprağa derinlemesine indiğini hissedin."*
- *"Yavaşça ve derinden nefes alın. Nefes alırken, ağacın köklerinin topraktan su çektiğini hayal edin. Nefes verirken, yapraklarınızdan temiz hava verdiğinizi düşünün."*

6. 5-10 dakika boyunca bu şekilde nefes almalarını ve ağaç imgesine odaklanmalarını teşvik edin. Arada bir hatırlatma yapın:

- *"Rüzgârda nazıkçe sallanan dallarınızı hissedin. Her nefesle daha da güçlendiğinizi ve sakinleştiğinizi fark edin."*

7. Etkinliği yavaşça sonlandırın:

- *"Hazır olduğunuzda gözlerinizi açabilirsiniz. Nasıl hissediyorsunuz?"*

Açıklamalar

- Etkinlik süresi çocukların yaşına ve dikkat sürelerine göre 10-15 dakika arası olabilir. Küçük çocuklar için süreyi kısa tutabilir ve daha sık yönlendirmeler yapabilirsiniz. Büyük çocuklarla daha uzun ve detaylı bir imgeleme çalışması yapabilirsiniz.
- Bazı çocuklar gözlerini kapatmakta zorlanabilir; böyle durumlarda gözlerini açık tutabilirler.
- Etkinlik sırasında çocukların kendilerini güvende hissetmelerini önemli, ihtiyaç duyarlarsa yanlarında oturabilirsiniz.

Geri Bildirim Soruları

Etkinlik sonrasında çocuklara Şu soruları sorabilirsiniz:

- “Etkinlik sırasında neler ilginizi çekti?”
- “Nefes alıp verirken neler hissettiniz?”
- “Vücutunuzda herhangi bir değişiklik fark ettiniz mi?”
- “Ağaçlar gibi güçlü ve sakin olma fikri hakkında ne düşünöyorsunuz?”
- “Bu etkinliği başka ne zaman denemek istersiniz?”

Ek Öneriler

- Etkinliği farklı doğa varlıklarıyla tekrarlayabilirsiniz (örneğin; dağ, nehir, çiçek).
- Çocuklar etkinlik sonrası kendilerini ağaç olarak hayal ettikleri bir resim çizebilirler.
- Grup olarak bir "ağaç" oluşturabilirsiniz. Çocuklar ağacın farklı kısımlarını canlandırabilirler.
- Bu meditasyonu bir ağaca dokunarak veya sarılarak yapabilirsiniz.
- Çocuklara kendilerine ilham veren bir ağaç seçmelerini ve onu düşünmelerini önerebilirsiniz.
- Mevsimler boyunca bir ağacın değişimini gözlemleyebilir ve bu değişimler hakkında konuşabilirsiniz.

İLHAM ALABİLECEĞİN KURUMLAR

- AÇEV
<https://www.acev.org/>
- Doğa Derneği
<https://dogadernegi.org/>
- Hukuk, Doğa ve Toplum Vakfı
<https://hudoto.com/>
- Maya Vakfı
<https://mayavakfi.org/>
- Nehna
<https://www.nehna.org/>
- Öğretmen Ağı
<https://www.ogretmenagi.org/>
- Suna'nın Kızları
<https://www.sunaninkizlari.org/>
- TEMA Vakfı
<https://www.tema.org.tr/>
- Toplum Gönüllüleri Vakfı
<https://www.tog.org.tr/>
- Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı
<https://tegv.org/>
- Yuva Derneği
<https://www.yuva.org.tr/>
- WWF-Türkiye
<https://www.wwf.org.tr/>